

3-S: de tutelats a ciutadans

Text > TONI VILÀ

Il·lustració > IVÁN GARCÍA

El 3 de setembre del 2021 és una fita històrica en el reconeixement de la dignitat humana al nostre país, malgrat l'escàs ressò que se'n va fer. Aquest dia es va obrir la porta de bat a bat a la incorporació efectiva a la ciutadania de les persones amb discapacitat, a qui fins aleshores s'havia negat el dret a prendre les seves pròpies decisions. Abans d'aquesta data, se'ls incapacitava per *protegir-los* (sic) i se'ls sotmetia a la tutela o curatela d'una altra persona, que decidia per elles. L'espera ha estat llarga, feia quasi quinze anys que es reivindicava l'aplicació efectiva i completa del dret a la capacitat jurídica que va reconèixer la Convenció sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat aprovada a Nova York a finals del 2006, basada en els drets humans, i que Espanya va signar i ratificar l'any següent. Per fi entra en vigor una nova normativa espanyola i catalana que concreta aquest dret i la manera de fer-lo efectiu.

Aquests canvis afecten, per exemple, l'Anna Belén, que té una discapacitat intel·lectual; en Carles, que té problemes de salut mental, o l'Enric, que pateix de la malaltia d'Alzheimer, i tantes altres persones que van ser incapacitades i la tutela de les quals es va atribuir a una altra persona o a una entitat, com ara la fundació tutelar Support-Girona, que actualment atén mil cinquanta-una persones. Tanmateix, ens consta que molts pares, mares, tutors i entitats tutelars, com aquesta fundació mateixa, ja tenien en compte des de feia temps el parer de les persones tutelades.

A partir d'ara, quan aquestes persones compleixin la majoria d'edat podran demanar que els reconeguin les mesures i els suports que necessiten per exercir la seva capacitat jurídica; per exemple, l'assistència d'una altra persona o els suports tècnics, tecnològics i econòmics. Pel que fa a les persones que ja havien estat incapacitades, a més de poder demanar la revisió de la seva situació, qui n'exerceixi la tutela o curatela resta obligat a actuar segons els nous principis i a gestionar-ne els suports d'acord amb els drets, la voluntat i les preferències de la persona.

La nova legislació catalana, que reforma el Codi civil de Catalunya per adequar-lo a la convenció esmentada, s'ha elaborat seguint un procés participatiu de tots els agents que hi intervenen, es-

pecialment de les entitats representants de les persones concernides. Aquesta norma té com a característiques principals, d'una banda, el reforç de la institució de l'assistència que ja existia (ara substitueix la tutela, la curatela i altres règims tutelars) i, de l'altra, la capacitat per designar la persona que la portarà a terme, que es pot fer tant mitjançant un procediment per la via judicial com amb una escriptura notarial, cosa que contribueix a desjudicialitzar la vida de les persones amb discapacitat i de les seves famílies.

Ara bé, perquè sigui realment efectiu aquest dret caldrà, d'una banda, que els poders públics hi esmercin els recursos humans, tècnics i econòmics suficients i, de l'altra, que les persones amb discapacitat s'empoderin i que la societat els reconegui la dignitat i els drets i deures que els corresponen en la vida quotidiana.

Dignitat humana

«El que distingeix l'ésser humà dels altres éssers és precisament la seva llibertat i les conseqüències derivades del seu ús: la responsabilitat pels seus propis actes i la necessitat de respectar l'altre com a posseïdor d'una llibertat i una dignitat idèntiques.»

MARIA CASADO

